

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

7 janvier 2014

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code civil, relative à la
modification de la mention “divorcé(e)” dans
les actes administratifs**

(déposée par MM. Eric Thiébaud,
Renaat Landuyt et Denis Ducarme,
Mme Carina Van Cauter, MM. André Frédéric
et Laurent Devin)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

7 januari 2014

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek,
in verband met de verandering van de
vermelding “uit de echt gescheiden” in de
administratieve akten**

(ingediend door de heren Eric Thiébaud,
Renaat Landuyt en Denis Ducarme,
mevrouw Carina Van Cauter, de heren André
Frédéric en Laurent Devin)

RÉSUMÉ

Actuellement, les personnes divorcées voient apparaître la mention “divorcé(e)” dans bon nombre d’actes administratifs les concernant. Il en va de même pour les veufs et veuves qui voient apparaître la mention “veuf(ve)”.

L’auteur constate que de nombreuses personnes vivent cette situation comme stigmatisante ou douloureuse.

La présente proposition de loi leur permet donc de faire réapparaître la mention “célibataire” sur les documents concernés, tout en préservant les droits des tiers.

SAMENVATTING

Mensen die uit de echt gescheiden zijn, krijgen momenteel in tal van op hen betrekking hebbende administratieve akten het predicaat “uit de echt gescheiden”. Ook weduwen en weduwnaars krijgen steevast de vermelding “weduwe/weduwnaar” achter hun naam.

De indiener constateert dat heel wat mensen die situatie als stigmatiserend of zelfs als krenkend ervaren.

Met dit wetsvoorstel wil hij daarom in de bewuste documenten opnieuw de vermelding “ongetrouwd” ingang doen vinden, zonder echter de rechten van derden te schenden.

N-VA	:	Nieuw-Vlaamse Alliantie
PS	:	Parti Socialiste
MR	:	Mouvement Réformateur
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
sp.a	:	socialistische partij anders
Ecolo-Groen	:	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
Open Vld	:	Open Vlaamse liberalen en democraten
VB	:	Vlaams Belang
cdH	:	centre démocrate Humaniste
FDF	:	Fédéralistes Démocrates Francophones
LDD	:	Lijst Dedecker
MLD	:	Mouvement pour la Liberté et la Démocratie
INDEP-ONAFH	:	Indépendant-Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkortingen bij de nummering van de publicaties:	
DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 53 0000/000:	Parlementair document van de 53 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA:	Questions et Réponses écrites	QRVA:	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral	CRIV:	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV:	Compte Rendu Analytique	CRABV:	Beknopt Verslag
CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV:	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN:	Séance plénière	PLEN:	Plenum
COM:	Réunion de commission	COM:	Commissievergadering
MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT:	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be courriel : publications@lachambre.be	Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publications@dekamer.be
Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC	De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le registre national des personnes physiques est un outil essentiel dans la gestion de la population, la garantie des droits des citoyens et la bonne administration. Outre l'intérêt qu'il présente pour la connaissance statistique de la population (qui permet d'orienter les politiques menées dans divers secteurs, du niveau local au niveau fédéral), il donne également les renseignements nécessaires à certains citoyens pour faire valoir leurs droits à l'égard de tiers. C'est notamment le cas pour les mentions figurant dans l'état civil. Pour cette raison, le registre précité prévoit d'enregistrer, pour chaque personne inscrite, son état civil. Cette mention figure également sur la puce des cartes d'identité électroniques.

Toutefois, la coutume veut que l'état civil d'une personne physique soit déterminé de manière incriminatoire par le dernier acte d'état civil le concernant. De cette manière, une personne sortant de l'état de célibataire n'a plus la possibilité d'y revenir: elle sera considérée sur le plan de l'état civil soit comme "marié(e)", soit "veuf/veuve", soit "divorcé(e)", jusqu'à ce qu'une nouvelle union vienne modifier à nouveau la dernière inscription au registre précité.

Pourtant, l'évolution de la société et des mœurs doit faire constater que le mariage n'est plus une institution perçue comme devant nécessairement durer toute la vie et que le recours au divorce est devenu un fait commun.

On se souviendra que, pour l'année 2010, on dénombrait 42 000 mariages pour 28 900 divorces, ce qui montre assez le caractère contractuel, et donc révocable, de cette institution pour une large part de la population.

La mention "divorcé(e)" est, aujourd'hui encore, connotée négativement et perçue comme stigmatisante par un grand nombre de divorcés, notamment sur le plan administratif. Un tel état relève de la stricte vie privée et le fait de devoir l'annoncer à chaque sollicitation d'état civil, parfois de nombreuses années après la fin du mariage concerné, est perçu à juste titre comme excessif.

Considérant cependant qu'il ne serait pas souhaitable de voir disparaître du registre précité la mention d'un

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Het Rijksregister van de natuurlijke personen is een essentieel instrument om de bevolking te beheren, de rechten van de burger te behoeden en te zorgen voor goed bestuur. Niet alleen is het relevant om over de bevolking statistische kennis te vergaren (aan de hand waarvan het beleid in diverse sectoren kan worden gestuurd (van het lokale tot het federale niveau), het verstrekt aan bepaalde burgers ook de gegevens die ze nodig hebben om hun rechten tegenover derden te doen gelden. Dat is in het bijzonder het geval voor de in de registers van de burgerlijke stand voorkomende vermeldingen. Daarom noteert het rijksregister voor elke persoon zijn burgerlijke staat. Die vermelding is ook opgeslagen in de chip van de elektronische identiteitskaarten.

Het gebruik wil echter dat de burgerlijke staat van een natuurlijke persoon incrementeel wordt bepaald door de laatste op hem betrekking hebbende akte van de burgerlijke stand. Zo heeft iemand die uit de niet-gehuwde staat treedt, niet langer de mogelijkheid daarop terug te komen: hij of zij wordt op het vlak van burgerlijk staat ofwel als "gehuwd", ofwel als "weduwnaar/weduwe" of nog als "uit de echt gescheiden" beschouwd, totdat een nieuwe tweerelatie opnieuw een wijziging meebrengt van de laatste inschrijving in het Rijksregister

De evolutie van de maatschappij en de zeden noopt nochtans tot de constatering dat het instituut "huwelijk" niet langer wordt gezien als iets dat noodzakelijkerwijs een heel leven stand moet houden, alsook dat uit de echt scheiden courant is geworden.

Ter herinnering: in 2010 telde men 42 000 huwelijken en 28 900 echtscheidingen, wat erop duidt dat het huwelijk door een groot segment van de bevolking als contractueel van aard en bijgevolg als herroepbaar wordt gezien.

De vermelding "uit de echt gescheiden" heeft vandaag nog altijd een negatieve bijklank en wordt door veel uit de echt gescheiden mensen als stigmatiserend gepercipieerd, met name op administratief vlak. Die omstandigheid behoort namelijk tot de strikt persoonlijke levenssfeer en het feit dat men ze telkens moet vermelden bij elk aan de burgerlijke stand gericht verzoek, vaak jaren nadat aan dat huwelijk een einde is gekomen, wordt terecht als overdreven ervaren.

Uitgaande van de overweging dat het niet wenselijk is de vermelding van een echtscheiding uit het Rijksregister

divorce, du fait qu'une telle mention est nécessaire à la garantie des droits des tiers ou des droits opposables à des tiers, l'objet de la présente proposition de loi est de créer un nouvel acte d'état civil permettant aux divorcés qui le désirent de faire une déclaration de retour au statut de célibataire.

De cette manière, les divorcés qui le désirent pourront, par simple déclaration au service "population" de leur commune de résidence, modifier leur état civil de telle sorte que le souvenir, éventuellement douloureux, d'une union passée ne leur soit pas rappelé à chaque démarche administrative.

Si le nombre de cas concernés est probablement moindre, un tel raisonnement peut également être valable pour les personnes en situation de veuvage.

En effet, le principe de revenir au statut de célibataire peut être un élément du processus de deuil. Il est dès lors pertinent d'ouvrir également cette possibilité aux veufs et aux veuves. Ceci rencontre également le souci de définir son état civil par rapport à sa situation propre, et non plus en fonction d'un lien passé contracté avec une autre personne.

Le ministre de l'Intérieur, dans le cadre de ses compétences relatives à la tenue du registre national des personnes physiques, est normalement habilité à établir le modèle de la déclaration de retour au statut de célibataire par voie d'arrêté, suite à une délégation du Roi. Il ne revient cependant pas au législateur d'intervenir dans l'organisation du pouvoir exécutif, conformément aux articles 96 et suivants de la Constitution. La seule règle fixée par la présente proposition de loi concerne donc l'établissement d'un modèle de déclaration de modification d'état civil, par le Roi ou le ministre qu'Il désigne.

Eric THIÉBAUT (PS)
 Renaat LANDUYT (sp.a)
 Denis DUCARME (MR)
 Carina VAN CAUTER (Open Vld)
 André FRÉDÉRIC (PS)
 Laurent DEVIN (PS)

te schrappen, omdat die informatie noodzakelijk is om de rechten van derden dan wel de rechten die aan derden kunnen worden tegengeworpen te waarborgen, heeft dit wetsvoorstel tot doel een nieuwe akte van de burgerlijke stand in te stellen die de uit de echt gescheidenen die dat wensen de mogelijkheid biedt een verklaring af te leggen dat ze tot de ongehuwde status terugkeren.

Op die manier kunnen uit de echt gescheiden personen door een eenvoudige verklaring aan de dienst "bevolking" van de gemeente waar ze hun woonplaats hebben, als ze dat wensen, hun burgerlijke staat wijzigen zodat ze bij elke administratieve demarche niet telkens geconfronteerd hoeven te worden met de mogelijk pijnlijke herinnering aan een verbroken huwelijksband.

Die redenering kan ook worden toegepast op mensen die een echtgenoot hebben verloren, al zijn er vermoedelijk minder die een statuswijziging wensen.

De terugkeer tot de status van niet-gehuwde persoon kan immers een onderdeel zijn van het rouwverwerkingsproces. Vandaar de relevantie om die mogelijkheid ook voor weduwen en weduwnaars open te stellen. Aldus wordt tevens tegemoet gekomen aan de behoefte die mensen gevoelen hun burgerlijke staat te bepalen in het licht van hun persoonlijke situatie, en niet langer op grond van een in het verleden met iemand anders aangegane band.

In het raam van zijn bevoegdheid voor het houden van het Rijksregister van de natuurlijke personen is de minister van Binnenlandse Zaken normaal gemachtigd bij wege van een besluit het model vast te stellen van de verklaring van terugkeer tot de status van niet-gehuwde persoon, ingevolge een machtiging door de Koning. Overeenkomstig de artikelen 96 en volgende van de Grondwet komt het de wetgever echter niet toe zich in te laten met de organisatie van de uitvoerende macht. De enige regel die dit wetsvoorstel stelt, betreft dus de vaststelling door de Koning of door de minister die Hij aanwijst van een model van verklaring tot wijziging van de burgerlijke staat.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Dans le Titre II du Code Civil, sous un chapitre *Vibis* "Des modifications volontaires de l'état civil", est inséré un article 101/1, rédigé comme suit:

"Art. 101/1 Les personnes divorcées ou veuves peuvent faire modifier, par la voie d'une déclaration auprès de l'officier d'état civil de la commune de leur domicile, leur état civil vers le statut de "célibataire".

Art. 3

Le Roi ou le ministre qu'il désigne dans le cadre de ses compétences sur la bonne tenue du registre national des personnes physiques, fixe, par arrêté, le modèle de déclaration de modification d'état civil.

19 novembre 2013

Eric THIÉBAUT (PS)
Renaat LANDUYT (sp.a)
Denis DUCARME (MR)
Carina VAN CAUTER (Open Vld)
André FRÉDÉRIC (PS)
Laurent DEVIN (PS)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In Boek I, Titel II, van het Burgerlijk Wetboek wordt, onder een hoofdstuk *Vibis* met als opschrift "Vrijwillige wijzigingen van de burgerlijke staat", een artikel 101/1 ingevoegd, luidende:

"Art. 101/1. Uit de echt gescheiden personen of weduwnaars/weduwes kunnen, bij een verklaring voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente waar zij wonen, hun burgerlijke staat laten omvormen tot de status "ongetrouwd".

Art. 3

De Koning of de minister die Hij aanwijst in het raam van zijn bevoegdheid voor het houden van het Rijksregister van de natuurlijke personen, stelt bij wege van een besluit het model vast van de verklaring tot wijziging van de burgerlijke staat.

19 november 2013